

De verdachte belastingplichtige en het einde van de jacht op zijn verklaring?

Mr. G.M. Boezelman en mr. A.M.E. Nuyens*

'Aan de verdachte mag niet worden onthouden de volledige kennisneming van de processen-verbaal van zijn verhoren', aldus art. 31, sub a, Wetboek van Strafvordering (hierna: Sv). Deze formulering in het wetboek lijkt niet vatbaar voor een andere interpretatie dan de toekenning van het onvoorwaardelijke recht op een proces-verbaal van zijn eigen verhoor aan de verdachte. Echter, de verdachte belastingplichtige wordt nogal eens geconfronteerd met obstakels bij het verkrijgen van inzage in, maar met name bij het verkrijgen van een afschrift van, zijn eigen verklaring na afloop van een verhoor door de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (hierna: FIOD).

Mr. A.M.E. Nuyens vroeg in een bijdrage in *TFB* 2005/02 al eens aandacht voor de jacht op de verklaring van de verdachte belastingplichtige.¹ Met de inwerkingtreding van de wettelijke herziening van de regels inzake de verkrijging van processtukken sinds 1 januari 2013 is acht jaar na die publicatie de tijd rijp de balans op te maken.

1. Proces-verbaal van verhoor

Even oprissen, welke regels gelden ook al weer voor het verkrijgen van het proces-verbaal van het eigen verhoor en wat is het belang van *spoedige* verkrijging daarvan?

1.1. Proces-verbaal van het eigen verhoor

Een belangrijk onderdeel van fiscaal strafrechtelijke onderzoeken is het verhoren van de verdachte door de FIOD. Op grond van art. 152 Sv dient van dit verhoor ten spoedigste een proces-verbaal te worden opgemaakt. Art. 31, sub a, Sv kent vervolgens aan de verdachte het recht toe kennis te nemen van dit proces-verbaal. Onder kennisname wordt ex art. 32, lid 1, Sv (nieuw) in beginsel eveneens het verkrijgen van een afschrift verstaan. De verstrekking van afschriften vindt volgens het wettelijk stelsel plaats ter griffie.

1.2. Recht op een eerlijk proces

Het niet verlenen van inzage in – dan wel het verstrekken van een afschrift van – de eigen verklaring brengt een schending van het recht op een eerlijk proces ex art. 6 Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (hierna: EVRM) met zich. Uit

jurisprudentie van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (hierna: EHRM) blijkt namelijk dat het recht op processtukken ook onder de strekking van dit artikel valt.²

Teneinde de afgelegde verklaringen te kunnen beoordelen is het zo *spoedig mogelijk* verkrijgen van een afschrift van het proces-verbaal geboden. Kennisname van het proces-verbaal van verhoor en andere processtukken is namelijk van groot belang om te bepalen hoe de juridische bijstand aan de verdachte moet worden ingericht.³ De inhoud van onder meer het proces-verbaal vormt een belangrijke kenbron van de belastende en ontlastende informatie in het onderzoek tegen de verdachte. Het beschikken over deze informatie stelt de verdachte in de gelegenheid zijn verdediging in te richten en invloed uit te oefenen op de loop van het onderzoek.⁴ Het is zonder inzage of afschrift van het proces-verbaal bijvoorbeeld onmogelijk een reactie te geven op verklaringen van de verdachte. Immers, niet kan worden gecontroleerd of de vastlegging in het proces-verbaal zo (on)genuanceerd is als de verdachte heeft verklaard. Dit klemt temeer, nu de verklaring zoals die staat in het proces-verbaal in de juridische wereld voor waarheid heeft te gelden.

Het EHRM oordeelde in de zaak *Schöps tegen Duitsland* dat 'equality of arms is not ensured if counsel is denied access to those documents in the investigation file which are essential in order to effectively challenge the lawfulness of his client's detention.'⁵ Niet alleen in de situatie waarin verdachte zijn vrijheid is ontnomen, maar ook in zaken waarin een verdachte zich moet melden voor een verhoor, is de inzage in het proces-verbaal daarvan van het grootste belang om effectief verdediging te kunnen voeren. Het niet verkrijgen van

De verdachte belastingplichtige en het einde van de jacht op zijn verklaring?

processtukken schendt in beginsel het recht van *equality of arms* en het recht op een *fair trial*.

1.3. Nationale ombudsman

Zoals reeds aangehaald in *TFB* 2005/02 heeft de Nationale ombudsman zich over de onthouding van inzage en/of afschrift van processen-verbaal van verhoor al eens uitgelaten. In zijn rapport 98/210⁶ oordeelde de Nationale ombudsman dat een koppeling tussen art. 30 en 31 Sv, in die zin dat kennisneming van de in art. 31, onder a, Sv bedoelde processen-verbaal slechts mogelijk is na toestemming van het Openbaar Ministerie, geen steun vindt in de tekst van de wet. Hij deed de volgende aanbeveling:

‘De Staatssecretaris van Financiën en de Minister van Justitie wordt in overweging gegeven, voor zoveel nodig, te bevorderen dat het beleid van de FIOD en het openbaar ministerie inzake de kennisneming van processen-verbaal van eigen verklaringen van verdachten in overeenstemming wordt gebracht met de geldende wettelijke regelingen. In dit verband wordt opgemerkt dat ingevolge het bepaalde in artikel 51 Sv onder kennisneming van stukken niet alleen inzage, maar ook het ontvangen van een afschrift daarvan wordt verstaan.’

Een jaar later oordeelde de Nationale ombudsman in rapport 99/49⁶⁷ dat er een onnodig formele houding bestaat waar het gaat om de verstrekking van afschriften van stukken. De regels waaraan getoetst wordt, stammen uit een tijd waarin het maken van afschriften ingewikkelder was dan tegenwoordig. Volgens de Nationale ombudsman zou sprake moeten zijn van een praktijk waarin de opsporende instantie desgevraagd een kopie van de eigen verklaring aan de verdachte verstrekt, tenzij er dringende redenen zijn om dit niet te doen.

Het standpunt van de Nationale ombudsman is onveranderd gebleven. Hoewel de Nationale ombudsman in het rapport van 11 februari 2000⁸ de klacht ongegrond verklaarde, overwoog de Nationale ombudsman daarin wel expliciet dat art. 31, onder a, Sv onvoorwaardelijk bepaalt dat de verdachte moet kunnen kennisnemen van een proces-verbaal van zijn verhoor. Ook in het rapport van 23 november 2009⁹ oordeelde de Nationale ombudsman dat het niet op verzoek verstrekken van de eigen verklaring in strijd is met het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking. De Nationale ombudsman overweegt dat tijdens het voorbereidend onderzoek het Openbaar Ministerie beslist over toestemming voor de verdachte om van processtukken kennis te nemen en dat dit geweigerd kan worden door het Openbaar Ministerie indien het belang van het onderzoek dat vergt, maar de Nationale ombudsman overweegt ook specifiek dat dat niet geldt voor het proces-verbaal van verhoor van de verdachte.

2. Herziening regels verkrijging processtukken in strafzaken

Ook de wetgever is van mening dat de wettelijke voorzieningen betreffende de processtukken afgestemd dienen te worden op de ontwikkelingen in het strafprocesrecht die sinds de totstandkoming van de regels ten aanzien van de processtukken in 1926 hebben plaatsgevonden.¹⁰ De wetgever heeft daartoe een voorstel van wijziging van (onder meer) art. 30 tot en met 34 Sv gedaan.¹¹ Op 1 januari 2013 zijn de nieuwe regels in werking getreden.

Tot januari 2013 bepaalde art. 30 Sv dat de verdachte tijdens het voorbereidend onderzoek het Openbaar Ministerie kon verzoeken kennis te nemen van alle processtukken en dat tijdens het gerechtelijk vooronderzoek aan de rechter-commissaris kon verzoeken. Art. 30, lid 2, Sv perkte de onvoorwaardelijke formulering echter in. Indien het belang van het onderzoek dat namelijk zou vergen, kon inzage in de processtukken worden geweigerd. De wet bood de mogelijkheid tegen deze schriftelijke weigering binnen veertien dagen een bezwaarschrift in te dienen ex art. 32 Sv (oud). Ook had de verdachte de mogelijkheid telkens met perioden van negentig dagen bezwaar te maken indien het verzoek was afgewezen. Het onthouden van kennisneming van processtukken eindigde van rechtswege, zodra het gerechtelijk vooronderzoek was geëindigd dan wel de dagvaarding aan de verdachte was betekend.

2.1. Onthouden, niet verstrekken en geheimhouden van processtukken

Met de invoering van de nieuwe wettelijke bepalingen zijn de mogelijkheden ten aanzien van het onthouden, niet verstrekken en geheimhouden van processtukken gewijzigd. Dit geldt echter *niet* voor het onvoorwaardelijke recht op een afschrift van proces-verbaal van het eigen verhoor. In de memorie van toelichting wordt dit ook erkend en is expliciet vermeld dat de verdachte op basis van art. 31, sub a, Sv altijd zonder beperking kennis mag nemen.¹² Het onder de loep nemen van de nieuwe wettelijke bepalingen is toch wel relevant om vast te stellen of daaraan ook argumenten kunnen worden ontleend voor een snelle(re) verkrijging van het proces-verbaal van verhoor.

2.2.1. Onthouden processtukken

Het tweede lid van art. 30 Sv bepaalt dat in het belang van het onderzoek kennisneming van processtukken kan worden onthouden. In dat geval wordt niet alleen afschrift van een processtuk onthouden, ook wordt geen inzage in de processtukken verleend. Een dergelijk besluit moet schriftelijk worden medegedeeld aan de verdachte. Onder het oude recht kon de verdachte in het geval hem de kennisneming van processtukken werd onthouden, binnen veertien dagen na de mededeling daarvan dus een bezwaarschrift indienen bij de rechtbank (art. 32 Sv (oud)). Hierop was de raatkamerprocedure van toepassing, zoals geregeld in art. 21 Sv en verder.

In die procedure hoorde de raadkamer zowel de officier van justitie, alsook de verdachte, alvorens het bezwaar al dan niet gegrond werd verklaard.

Onder de nieuwe wetgeving komt de verdachte ook het recht van bezwaar toe, indien de kennisneming van processtukken hem wordt onthouden. Op basis van art. 30, lid 4, Sv (nieuw) dient de verdachte zijn bezwaarschrift evenwel bij de rechter-commissaris in te dienen. Het bezwaar moet binnen veertien dagen na ontvangst van de onthoudingsmededeling zijn ingediend. De raadkamerprocedure is op deze nieuwe regeling niet van toepassing. In de nieuwe wet is wel expliciet verankerd dat de rechter-commissaris de officier van justitie hoort alvorens hij een beslissing neemt. Dat geldt niet voor de verdachte. Voor hem is slechts bepaald dat hij in de gelegenheid moet worden gesteld om opmerkingen te maken. In welke vorm – mondeling of schriftelijk – dit dient te geschieden, zal de praktijk uitwijzen. De (praktische) implementatie van de nieuwe ‘routing’ is nog niet afgerond.¹³ Daarmee zou een verdachte voorsnog zijn voordeel kunnen doen.

2.2.2. Niet verstrekken processtukken

Voorts biedt de nieuwe wet de mogelijkheid voor de officier van justitie te besluiten geen afschrift te verstrekken in het belang van bescherming van de persoonlijke levenssfeer, de opsporing en vervolging van strafbare feiten of zwaarwichtige gronden aan het algemeen belang ontleend. Onder de oude wetgeving bepaalde art. 34, lid 2, Sv (oud) dat als de kennisneming was toegestaan, de verdachte ter griffie een afschrift van de processtukken kon krijgen. Het niet verstrekken van stukken was niet geregeld in de wet, maar op basis van art. 34, lid 3, Sv (oud) konden verdere regels hieromtrent worden gesteld bij algemene maatregel van bestuur.

Onder de nieuwe wetgeving kan de verdachte binnen veertien dagen na de mededeling dat geen stukken worden verstrekt eveneens een bezwaarschrift indienen bij de rechter-commissaris ex art. 32, lid 4, Sv (nieuw). Ook in dit geval is wettelijk geregeld dat de rechter-commissaris de officier van justitie hoort alvorens hij een beslissing neemt. Dat recht komt de verdachte niet toe. Overigens kan de verdachte wel inzage ten parkette (door zijn advocaat laten) nemen in de stukken die aan hem niet worden verstrekt.¹⁴

2.2.3. Geheimhouden processtukken

Ten slotte kan de officier van justitie op grond van art. 34, lid 4, Sv voor de strafzaak relevante informatie permanent buiten het dossier laten indien sprake is van zeer gewichtige redenen. De rechter-commissaris dient daartoe een machtiging af te geven. Het is wel aan de officier van justitie om gedurende het onderzoek voortdurend te bekijken of stukken redelijkerwijs van belang kunnen zijn voor door de rechter tijdens de terechtzitting te nemen beslissingen. De wet biedt geen basis voor de verdediging om hier invloed op uit te oefenen.

De nieuwe wetgeving, inclusief rechtsmiddelen, is beknopt weergegeven in het hiernavolgende schema.

2.3. Termijn kennisname

Wat van het voorgaande ook zij, het recht op dadelijke kennisneming van de processen-verbaal van het eigen verhoor ex art. 31, sub a, Sv blijft dus onverkort van toepassing.

Op basis van het nieuwe art. 30 Sv kan de verdachte tijdens het voorbereidend onderzoek de officier van justitie verzoeken om processtukken. De kennisneming ervan is de verdachte *in elk geval* toegestaan vanaf het eerste verhoor na aanhouding. In het meest gunstige geval wordt het verzoek door de officier van justitie ingewilligd. In dat geval kan de verdachte de processtukken verkrijgen ten parkette of ter griffie (art. 32, lid 1, Sv nieuw). Het eerste lid van art. 7 van het Besluit Processtukken¹⁵ bepaalt dat aan de raadsman en de verdachte zo spoedig mogelijk afschrift van processtukken dient te worden verstrekt tijdens het voorbereidende onderzoek. Het tweede lid van hetzelfde artikel nuanceert het eerste lid en bepaalt dat op verzoek van de verdachte of zijn raadsman zo spoedig mogelijk afschriften van processtukken waarvan de kennisneming is toegestaan aan hen wordt verstrekt. Maar wat is zo spoedig mogelijk?

In de praktijk wordt veelal pas na ontvangst en registratie bij het parket van de eerste processen-verbaal het recht op kennisneming verwezenlijkt. De Raad voor de rechtspraak adviseert in zijn brief van 8 januari 2010 het moment van kennisname daarom helder te verwoorden.¹⁶ De minister van Justitie meent echter dat geen rechtspraak van het EHRM bestaat die richtinggevend kan zijn voor de vaststelling van het moment waarop in het vooronderzoek het recht tot inzage moet kunnen worden geëffectueerd. Volgens de minister is het niet aan hem, maar aan de rechter om het ijkmoment van het recht op kennisneming te beoordelen.¹⁷

De Hoge Raad wees in zijn arrest van 13 oktober 2009 op de verdragswaarborg van art. 6 EVRM op basis waarvan een verdachte aanspraak kan maken op voldoende tijd en faciliteiten die nodig zijn voor de voorbereiding van zijn verdediging. Aan die verdragswaarborg wordt in de Nederlandse wetgeving onder meer gestalte gegeven door een regeling die erin

De verdachte belastingplichtige en het einde van de jacht op zijn verklaring?

voorziet dat aan een verdachte op zijn verzoek zo spoedig mogelijk afschriften worden verstrekt van processtukken.¹⁸

De invulling van het tijdsbestek zo *spoedig mogelijk* geeft echter ruimte voor discussie. De nationale rechters stellen zich ook op het standpunt dat Europese jurisprudentie op dit gebied ontbreekt. Zo werd op 4 maart 2009 ook geoordeeld door Hof Den Bosch.¹⁹ In deze zaak zijn de processen-verbaal uiteindelijk aan de raadsman en de verdachte verstrekt. Dit gebeurde echter pas drie dagen na het eerste verhoor. Daardoor werd de bijstand door de raadsman in de tussentijd bemoeilijkt. Ten aanzien van het verweer van de verdediging in de betreffende zaak aangaande het niet onverwijld verstrekken van een afschrift van proces-verbaal van verhoor overwoog het hof het volgende:

*'In het arrest, noch in enig ander arrest van het EHRM, heeft het EHRM (voor zover het hof bekend) gesteld dat uit artikel 6 EVRM voortvloeit dat aan verdachte en zijn raadsman onverwijld een kopie van het proces-verbaal van verhoor moet worden uitgereikt. Weliswaar houdt artikel 31 van het Wetboek van Strafvordering in dat aan de verdachte niet de processen-verbaal van zijn verhoor onthouden mogen worden, maar het artikel houdt niet in dat die processen-verbaal onverwijld uitgereikt dienen te worden.'*²⁰

In de nieuwe wetgeving is dit theoretisch ondervangen. Indien verstrekking van processtukken uitblijft, geeft art. 30, lid 2, Sv de verdachte namelijk de mogelijkheid een verzoek te doen aan de rechter-commissaris de officier van justitie te bevelen binnen een bepaalde termijn alsnog inzage te verlenen. Voordat dit rechtsmiddel is ingesteld en de rechter-commissaris een (ongetwijfeld toewijzende) beslissing heeft genomen, verstrijken echter 'kostbare' dagen. Bovendien zou dit rechtsmiddel onzes inziens overbodig moeten zijn voor het verkrijgen van een proces-verbaal van eigen verhoor, nu art. 31 Sv een onvoorwaardelijk recht daarop geeft.

De minister van Justitie erkent het belang van het tijdig verkrijgen van stukken. Hij meent dat het uitgangspunt zou moeten zijn dat de officier van justitie de kennisneming binnen de door de rechter-commissaris gestelde termijn verleent. Nog beter is volgens de minister dat inzage in de processtukken wordt gegeven zonder dat het nodig is dat de rechter-commissaris hierbij wordt betrokken.²¹ Het is echter de vraag of deze uitlatingen daadwerkelijk zullen bijdragen aan het spoedig verkrijgen van processen-verbaal, nu een wettelijke basis voor dit verkrijgingsmoment nog steeds ontbreekt.

3. De verstrekking van de eigen verklaring

In de praktijk blijkt dat de FIOD nog wel eens naar de officier van justitie wijst in reactie op een verzoek om de verklaring van de verdachte na afloop van een verhoor. De officier van justitie wijst op zijn beurt veelal naar de FIOD als instantie waar de verklaring van de verdachte te verkrijgen is. *'Ik heb het proces-verbaal nog niet van de FIOD ontvangen'*, is een vaak

gehoorde uitspraak. Zo worden de verdachte belastingplichtige en zijn raadsman van het spreekwoordelijke kastje naar de muur gestuurd.

Art. 17 van Besluit Orde van Dienst Gerechten²² bepaalt dat de inzage in processtukken in beginsel ter griffie geschiedt. Voorts bepalen art. 21, lid 1 en 3, van het Besluit dat afschriften van processtukken waarvan de kennisneming geoorloofd is, zo spoedig als zulks mogelijk is aan de raadslieden van de verdachte worden toegezonden. De verzending van deze processtukken dient plaats te vinden door degene onder wie de processtukken zich bevinden. In de zaak van een verdachte belastingplichtige is dit doorgaans de FIOD. Ook in het nieuwe Besluit processtukken in strafzaken²³ is de verkrijging van de processtukken op deze wijze geregeld. Art. 7, lid 1 en 2, van het Besluit bepaalt dat afschriften van processtukken zo spoedig mogelijk aan de raadsman van de verdachte (op zijn verzoek) worden verstrekt. De verstrekkingen worden gedaan door degene onder wie de processtukken zich bevinden. Dit geldt niet indien op basis van art. 32 Sv geen processtukken worden verstrekt.

Eerder concludeerden wij al dat een onvoorwaardelijk recht bestaat op een afschrift van de eigen verklaring, als vervat in art. 31 Sv. Enige beslissing hieromtrent hoeft de officier van justitie aldus niet te nemen. Toch blijkt in de praktijk dat de FIOD het 'groene licht' van de officier van justitie lijkt af te wachten alvorens de verklaring van het eigen verhoor wordt verstrekt. Oude regelgeving gaf misschien aanleiding tot deze gang van zaken,²⁴ maar druist in tegen de rechten van de verdachte. Deze, gelet op de wet, vreemde gang van zaken werd ook al aangehaald in *TFB 2005/02*²⁵ en blijkt dus nog altijd actueel.

4. Tot slot

Het standpunt van het EHRM dat inzage in processtukken van het grootste belang is en blijft om effectief verdediging te kunnen voeren moge duidelijk zijn.²⁶ Indien nationale wetgeving niet voorziet in adequate toegang tot processtukken, kan dit leiden tot een schending van het recht van *equality of arms* en het recht op een *fair trial*.

De wetwijzigingen met betrekking tot de regels inzake de processtukken in strafzaken hebben tot doel de wettelijke voorzieningen af te stemmen op de ontwikkelingen in het strafprocesrecht die sinds de totstandkoming van de regels ten aanzien van de processtukken in 1926 hebben plaatsgevonden. Ondanks dat de Nationale ombudsman reeds in 1998 oordeelde dat een afschrift van de eigen verklaring niet onthouden *mag* worden, biedt de wetwijziging geen uitkomst om dit recht beter te kunnen afdwingen.

In de parlementaire behandeling wordt verwezen naar de opvatting van de Nederlandse Orde van Advocaten, dat leidraad zou moeten zijn dat een proces-verbaal van opsporingshandelingen onverwijld wordt opgemaakt en dat een-

maal opgemaakte processen-verbaal – of andere ter beschikking gekomen processtukken – onmiddellijk beschikbaar moeten worden gemaakt voor de verdediging.²⁷ Dit uitgangspunt onderschrijft de minister en stelt dat het EHRM precedenten heeft gesteld die richtinggevend kunnen zijn voor de vaststelling van het moment waarop in het vooronderzoek het recht tot inzage moet kunnen worden geëffectueerd. Volgens de minister is het voorts niet aan hem, maar aan de rechter om het ijkmoment van het recht op kennisneming te beoordelen. Vooralsnog moet de kennisname volgens de nationale rechter zo spoedig mogelijk plaatsvinden. Echter, dit is geen synoniem voor het *onverwijld* kennis nemen.

De minister benadrukt voorts nog dat niet moet worden onderschat dat het niet onmiddellijk beschikbaar zijn van stukken wordt veroorzaakt door het doorlopen van een 'logistiek proces'. Daardoor kan bijvoorbeeld niet meteen na het gereedkomen van een proces-verbaal daarvan kennis worden genomen of een afschrift worden verstrekt.²⁸

In de praktijk zou dit 'logistieke proces' niet meer moeten zijn dan een telefoontje van de officier van justitie aan de FIOD-ambtenaren, met het verzoek het proces-verbaal meteen na het verhoor te kopiëren en te verstrekken. De pijn lijkt vooral te zitten in het *onverwijld* plegen van dit cruciale telefoontje door de officier van justitie en de gang naar de kopieermachine. Zolang het verkrijgingsmoment (nog) niet wettelijk is vastgelegd, blijft het jagen op de verklaring van de verdachte belastingplichtige.

* Mariëlle Boezelman en Anneke Nuyens zijn advocaten bij Hertoghs advocaten-belastingkundigen te Breda en Rotterdam. Anneke Nuyens is tevens verbonden aan het FIT van Tilburg University.

- 1 Mr. A.M.E. Nuyens, 'De verdachte belastingplichtige en de jacht op zijn verklaring', *TFB* 2005/02.
- 2 Vgl. daartoe EHRM 20 maart 1989 (Lamy v. Belgium), EHRM 19 december 1989 (Kamasinski v. Austria), EHRM 16 december 1992 (Edwards v. United Kingdom), EHRM 16 februari 2000 (Jasper v. United Kingdom) en EHRM 13 februari 2001 (Schöps v. Germany).
- 3 En zo te voldoen aan het bepaalde in het Statuut voor de Raadsman in Strafzaken, vastgesteld in de vergadering van de Nederlandse Vereniging van Strafrechtadvocaten op 13 november 2003.
- 4 Kamerstukken II, 2009-2010, 32 468, nr. 3, p. 7.
- 5 EHRM 13 februari 2001, 25116/94 (Schöps v. Germany), par. 44.
- 6 Rapport Nationale ombudsman 4 juni 1998, rapportnummer 98/210.
- 7 Rapport Nationale ombudsman 13 december 1999, rapportnummer 99/496.
- 8 Rapportnummer 2000/051.
- 9 Rapportnummer 2009/249.
- 10 Kamerstukken II, 2009-2010, 32 468, nr. 3, p. 1-2.
- 11 *Stb.* 2011, 601.
- 12 Kamerstukken II, 2009-2010, 32 468, nr. 3, par. 5.2.
- 13 Zie hiertoe ook: V. Mul, 'Herijking positie rechter-commissaris: versterking?', *DD* 2013, 18, p. 185-197.
- 14 Aldus is geregeld in art. 4, 5 en 6 van het Besluit Processtukken in Strafzaken, *Stb.* 2011, 602. Dit besluit geeft uitvoering aan art. 32, lid 5, en art. 149a, lid 3, Sv, ingevoegd door de wet van 1 december 2011 tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering in verband met de herziening van de regels inzake de processtukken. Voor zover deze regels betrekking hebben op het procesdossier dat aan de griffie is toegezonden of betrekking hebben op de ter griffie te voegen processtukken, zijn zij opgenomen in art. 17 tot en met 21b van het Besluit orde van dienst gerechten.
- 15 *Stb.* 2011, 602.
- 16 Bijlage bij Kamerstukken II, 2009-2010, 32 468, nr. 3, p. 3.
- 17 Kamerstukken II, 2009-2010, 32 468, nr. 3, p. 21.
- 18 HR 13 oktober 2009, *NJ* 2009, 604.
- 19 Hof Den Bosch 4 maart 2009, LJN: BH5081.
- 20 Idem, par. 6.

21 Kamerstukken II, 2009-2010, 32 468, nr. 3, p. 19-20.

22 *Stb.* 2004, 385.

23 *Stb.* 2011, 602.

24 Dit lijkt voort te komen uit het in 2008 vervallen Voorschrift Informatieverstrekking 1993, *Stcrt.* 2008, 21. Daar waar het Besluit Orde Dienst Gerechten en het Besluit Processtukken in Strafzaken regelen dat de verzending van processtukken plaatsvindt door degenen onder wie de processtukken zich bevinden, in fiscale strafzaken aldus de FIOD, regelde het Voorschrift Informatieverstrekking 1993 (Besluit van 14 december 1992, nr. AFZ92/9318, gepubliceerd in *FutD* 1992-1669) aanvankelijk dat de officier van justitie die het onderzoek leidt, beslist of tot verstrekking wordt overgegaan. Later werd toegevoegd dat indien de officier van justitie niet betrokken was, het hoofd van de FIOD-vestiging beslist over de verstrekking (Besluit van 16 april 1996, AFZ-96/232M, *Stcrt.* 1996, 94, p. 22.). In 1998 werd toegevoegd dat indien de officier van justitie het onderzoek leidt, de FIOD een verzoek om processtukken onmiddellijk overdraagt aan de officier van justitie (Besluit van 1 december 1998, nr. AFZ98/3534N, *Stcrt.* 1998, 243, p. 8.).

25 Mr. A.M.E. Nuyens, 'De verdachte belastingplichtige en de jacht op zijn verklaring', *TFB* 2005/02.

26 Zie onder meer EHRM 13 februari 2001, 25116/94 (Schöps v. Germany).

27 Kamerstukken II, 2009-2010, 32 468, nr. 3, par. 2.

28 Kamerstukken II, 2009-2010, 32 468, nr. 3, p. 6.